

všĮ **VAIKO LABUI**

Veiklos ataskaita už 2023 metus

Vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programų įgyvendinimas 2023 – 2024 mokslo metais:

- I. programa „Zipio draugai“;
- II. programa „Obuolio draugai“ ;
- III. programa „Įveikiame kartu“.

I. Programa „Zipio draugai“ yra pirmą dalis tarptautinės dvejų metų vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programos. Antroji dalis - programa „Obuolio draugai.“ Dvejų metų programos tikslas - padėti vaikams įgyti socialinių bei emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų, siekiant geresnės kiekvieno vaiko psichikos sveikatos ir saugesnio mikroklimato ugdymo įstaigose.

Programa „Zipio draugai“ Lietuvoje įgyvendinama nuo 2000 metų.

Programa „Zipio draugai“ skirta 5-7 metų vaikams. Ji vykdoma ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklų priešmokyklinėse grupėse, pirmosiose klasėse ir prailgintos dienos grupėse, daugiafunkciose centruose, globos namuose ir vaikų dienos centruose. Programa skirta skirtingų gebėjimų vaikams ir įgyvendinama valstybine *lietuvių, o taip pat baltarusių, lenkų, rusų ir ukrainiečių* tautinių mažumų kalbomis. Programą baltarusių kalba įgyvendinantys pedagogai ją patys verčia vaikams į baltarusių kalbą, t.y. išverstos metodinės programos medžiagos nėra. Yra programos vertimas į ukrainiečių kalbą; parengtas metodinės programos medžiagos pedagogui ukrainiečių kalba maketo elektroninis variantas.

Yra du programos priedai lietuvių kalba: vienas *specialiųjų ugdymosi poreikių* (toliau – SUP) turintiems vaikams ugdomiems specializuotose ugdymo įstaigose, antras – *įtraukiamam ugdymui* (lengvai išreikštus SUP turintiems vaikams, ugdomiems bendrojo ugdymo įstaigose). Pirmasis taikomas Lietuvoje nuo 2017 metų, antrasis – nuo 2019 metų. Taip pat yra programos priedas SUP turintiems vaikams, ugdomiems bendrojo ugdymo įstaigose *lenkų kalba* (elektroninė versija).

Nuo programos įgyvendinimo pradžios iki šių mokslo metų (įskaitytinai) joje yra dalyvavę **304.253** vaikai. Programos „Zipio draugai“ pedagogo kvalifikaciją yra įgiję **6.366** pedagogai. Programos konsultanto kvalifikaciją yra įgiję 60 psichologų ir 5 pedagogai. Konsultanto padėjėjo kvalifikaciją – 88 pedagogai.

Šiais, **2023 - 2024 m.m. programoje „Zipio draugai“ dalyvauja 18.593** vaikai. Programą **993** ugdytinių grupėse įgyvendina **1.023** pedagogai, dirbantys **554** ugdymo įstaigose. 26 ugdymo įstaigos ir 274 pedagogai programoje dalyvauja pirmą kartą. 43-jose ugdymo įstaigose 58 pedagogai ugdo 1123 vaikus *tautinių mažumų kalbomis*. Programa įgyvendinama visose šalies apskrityse.

Pirmą kartą į programą „Zipio draugai“ įsitraukę pedagogai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo seminaruose (20 akad. valandų), kuriuose įgyja programos „Zipio draugai“ pedagogo kvalifikaciją.

2023-2024 m.m. gale *pirmą kartą į programą „Zipio draugai“ įsitraukusiems pedagogams* bus įteikti įgytą programos pedagogo kvalifikaciją paliudijantis pažymėjimai, suteikiantys teisę ją įgyvendinti.

Seminarai pirmą kartą programoje dalyvaujantiems pedagogams vyksta apskričių centruose, kaip taisyklė programos metodiniuose centruose (jų yra 13). Pedagogai dalyvauja seminaruose išdalinti į 11 grupių, kurios suformuotos pagal apskritis: 8 kontaktinės ir 3 nuotolinės grupės.

Visi programos dalyviai aprūpinami būtina programos „Zipio draugai“ įgyvendinimui medžiaga ir informacija: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais (visiems pedagogams duodama originali programos metodika ir metodika SUP turintiems vaikams arba įtraukiamam ugdymui – pagal poreikį) ir informacine medžiaga. Vaikai – padalomosios medžiagos komplektais. Padalomoji medžiaga vaikams atspausdinta lietuvių, lenkų, rusų ir ukrainiečių kalbomis. Programoje dalyvaujančių vaikų tėvai aprūpinami programos informaciniais ir rekomendaciniais leidiniais. Taip pat atspausdintas pratybų sąsiuvinis programoje dalyvaujantiems vaikams „Zipio draugai. Mano užduotėlių sąsiuvinis“, kurį ugdymo įstaigos gali nupirkti programoje dalyvaujantiems vaikams.

Programa „Zipio draugai“ specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems vaikams.

Po 2017-2018 mokslo metais vykdyto pilotinio programos „Zipio draugai“ skirtos specialiųjų ugdymosi poreikių vaikams išbandymo, 2018 – 2019 mokslo metais pradėta šio programos segmento plėtra Lietuvoje.

Yra paruošti du programos priedai pedagogams, dirbantiems su SUP turinčiais vaikais: vienas - SUP turintiems vaikams ugdomiems specializuotose ugdymo įstaigose, antras – SUP turintiems vaikams, ugdomiems įtraukiojo ugdymo metodu bendrojo ugdymo įstaigose.

Pagal pirmąjį programos metodikos priedą 2023-2024 mokslo metais dirba 25 pedagogai (iš jų 8 pirmą kartą vykdydys programą SUP turintiems vaikams) 18 specializuotų ugdymo įstaigų ir/ar ugdymo įstaigų, kuriose yra specializuotos klasės / grupės. Programa taikoma 30-yje vaikų klasių / grupių; joje dalyvauja 354 SUP turinčių vaikų.

Antrasis programos metodikos priedas taikomas bendrojo ugdymo įstaigose. 2023-2024 mokslo metais šis metodikos priedas buvo duodamas visiems to pageidaujantiems ankstesniais metais programos pedagogo kvalifikaciją įgijusiems pedagogams.

Visi programos „Zipio draugai“ SUP turintiems vaikams dalyviai aprūpinami būtina programos įgyvendinimui medžiaga: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais (originalios programos metodinės medžiagos komplektas + programos SUP turintiems vaikams metodinės medžiagos komplekto 1-u arba 2-u variantu) ir informacine medžiaga; vaikai – dalomosios medžiagos komplektais; programoje dalyvaujančių vaikų tėvai - programos informaciniais ir rekomendaciniais leidiniais. Kaip minėta aukščiau, yra programos priedas SUP turintiems vaikams, ugdomiems bendrojo ugdymo įstaigose *lenkų kalba* (elektroninė versija).

Programa „Zipio draugai“ tautinių mažumų vaikams

2023-2024 mokslo metais „Zipio draugų“ programa įgyvendinama penkiomis kalbomis: valstybine lietuvių ir keturių tautinių mažumų kalbomis – baltarusių, lenkų, rusų ir ukrainiečių.

Lenkų kalba programa įgyvendinama Vilniaus apskrityje 21 ugdymo įstaigoje, 24 grupėse, joje

dalyvauja 461 vaikas. Programą vykdo 24 pedagogų (10 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

Rusų *kalba* programa įgyvendinama Klaipėdos, Utenos ir Vilniaus apskrityse 21 ugdymo įstaigoje. Programa vyksta 29 vaikų klasėse / grupėse, kuriose ugdomi 622 vaikai. Programą vykdo 32 pedagogai (17 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

Programa taip pat įgyvendinama ir *baltarusių kalba* 1-oje Vilniaus apskrities ugdymo įstaigoje, 2-jose klasėse, kuriose ugdoma 40 vaikų. Programą vykdo 2 pedagogai. Tačiau pedagogai patys verčia į baltarusių kalbą ir ja veda valandėles. Nei PFC, nei VAIKO LABUI neturi metodikos baltarusių kalba.

Programoje dalyvauja nuo karo pasitraukusių *ukrainiečių vaikai*. Neturime duomenų, kiek tiksliai dalyvauja ukrainiečių vaikų, tačiau apklausiant pedagogus seminarų metu, kas 3-4 didžiųjų Lietuvos miestų pedagogas įvardija, kad jo grupėje yra 2-4 ukrainiečių vaikai. Yra elektroninė programos metodinė medžiaga pedagogui ir atspausdinta padalomoji medžiaga vaikams ukrainiečių kalba. Mūsų žiniomis, nėra ukrainiečių pedagogų įgyvendinančių programą.

(Pastaba: teiginys, kad programa įgyvendinama ir ukrainiečių kalba, yra dalinis. Joje dalyvauja ukrainiečiai, yra vaikams išdalinta dalomoji medžiaga ukrainiečių kalba, tačiau vaikai dalyvauja bendroje grupėse, kuriose programa įgyvendinama lietuvių, lenkų, baltarusių ar rusų kalbomis.)

II. Programa „Obuolio draugai“ Lietuvoje pradėta įgyvendinti 2012 metais. Ši programa skirta 7 – 9 metų vaikams. Lietuvoje ji vykdoma visų tipų bendrojo ugdymo mokyklų pradinėse klasėse ir prailgintos dienos grupėse, daugiafunkciose centruose, vaikų globos namuose ir dienos centruose. Programa įgyvendinama valstybine lietuvių, o taip pat lenkų ir rusų tautinių mažumų kalbomis.

Nuo programos įgyvendinimo pradžios iki šių mokslo metų (įskaitytinai) joje yra dalyvavę **60.136** vaikai. Programos „Obuolio draugai“ pedagogo kvalifikaciją yra įgiję **2.092** pedagogas. Programos konsultanto kvalifikaciją yra įgiję 22 psichologai. Konsultanto padėjėjo kvalifikaciją – 12 pedagogų.

2023 - 2024 mokslo metais programoje „Obuolio draugai“ dalyvauja 3.970 vaikai. Programą **206** ugdytinių grupėse ar klasėse įgyvendina **207** pedagogai iš **87** ugdymo įstaigų. 10 ugdymo įstaigų ir 58 pedagogai programoje dalyvauja pirmą kartą.

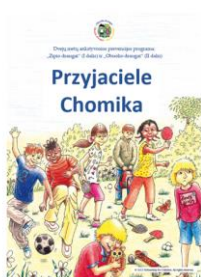
Pirmą kartą į programą „Obuolio draugai“ įsitraukę pedagogai dalyvauja kvalifikacijos tobulinimo seminaruose (20 akademinį valandų), kuriuose įgyja programos „Obuolio draugai“ pedagogo kvalifikaciją.

2023-2024 m.m. gale *pirmą kartą į programą „Obuolio draugai“ įsitraukusiems pedagogams* bus įteikti įgytą programos pedagogo kvalifikaciją paliudijantis pažymėjimai, suteikiantys teisę įgyvendinti programą.

Seminarai pirmą kartą programoje dalyvaujantiems pedagogams vyksta nuotoliniu ir kontaktiniu būdu (2 kontaktinės ir 1 nuotolinė grupė).

Visi programos dalyviai aprūpinami būtina programos „Obuolio draugai“ įgyvendinimui medžiaga ir informacija: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais ir informacine medžiaga. Vaikai – padalomosios medžiagos komplektais. Padalomoji medžiaga vaikams atspausdinta lietuvių, lenkų ir rusų kalbomis. Programoje dalyvaujančių vaikų tėvai aprūpinami programos informaciniais ir rekomendaciniais leidiniais. Taip pat atspausdintas pratybų sąsiuvinis programoje dalyvaujantiems vaikams „Obuolio draugai. Mano užduotėlių sąsiuvinis“, kurį ugdymo įstaigos gali nusipirkti.

Programa „Obuolio draugai“ tautinių mažumų vaikams

Programa „Obuolio draugai“ įgyvendinama trimis kalbomis: valstybine lietuvių ir trijų tautinių mažumų kalbomis – baltarusių, lenkų ir rusų.

Lenkų kalba programa įgyvendinama Vilniaus apskrities 6-ųjų ugdymo įstaigų 7-iose klasėse / grupėse, kuriose ugdomi 80 vaikų. Programą vykdo 7 pedagogai (3 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

Rusų kalba programa įgyvendinama Vilniaus apskrities 7-iose ugdymo įstaigų 15-oje vaikų klasių, kuriose ugdomas 351 vaikas. Programą vykdo 13 pedagogų (10 iš jų dalyvauja programoje pirmą kartą).

Programa taip pat įgyvendinama ir *baltarusių kalba* vienoje Vilniaus apskrities ugdymo įstaigoje, vienoje klasėje, kurioje ugdomi 24 vaikai. Programą vykdo vienas pedagogas, kuris pats verčia į baltarusių kalbą ir ja veda valandėles. Nei PFC, nei VAIKO LABUI neturi metodikos baltarusių kalba.

Dvejų metų tarptautinės dvejų metų vaikų emocinių ir elgesio problemų prevencijos programos: „Zipio draugai“ (I dalis) ir „Obuolio draugai“ (II dalis), o taip pat ir programos „Zipio draugai“ priedų SUP turintiems vaikams **autorių teisės priklauso programos kūrėjams Partnership for Children** (PFC) – tarptautinei nepelno organizacijai, reziduojančiai Londone. Partnership for Children koordinuoja programos įgyvendinimą pasaulyje. <https://www.partnershipforchildren.org.uk>

Pagal programų kūrėjų Partnership for Children suteiktą **išimtinę licenciją** Lietuvoje įgyvendinti programas „Zipio draugai“ ir „Obuolio draugai“ **turi teisę tik VšĮ „Vaiko labui“**.

16 metų buvęs programos „Zipio draugai“ generaliniu rėmėju Lietuvoje, prekybos tinklas IKI nutraukė paramą programai nuo 2022 12 31.

Į Lietuvos vaikų emocinių ir elgesio problemų prevenciją bei pedagogų kvalifikacijos tobulinimą per tą laikotarpį prekybos tinklas **IKI** investavo 298.805 eurus.

III. Programa „Iveikiame kartu“ Lietuvoje įgyvendinama nuo 2006 metų. Programa skirta 9-11 metų vaikams. Ji vykdoma bendrojo ugdymo mokyklų pradinėse klasėse ir prailgintos dienos grupėse, daugiafunkciuose centruose, globos namuose ir vaikų dienos centruose. Programa įgyvendinama valstybine *lietuvių kalba*.

Nuo programos įgyvendinimo pradžios iki šių mokslo metų (įskaitytinai) programos „Iveikiame kartu“ pedagogo kvalifikaciją yra įgiję **3.282** pedagogai. Programos konsultanto kvalifikaciją yra įgiję 10 psichologų.

Programoje dalyvaujančių vaikų statistika pradėta rinkti tik nuo 2011 metų. Nuo tada iki šių mokslo metų įskaitytinai joje yra dalyvavę **11.041** vaikas.

(*Pastaba*: 2006 – 2010 programoje dalyvaujančių vaikų statistika nebuvo renkama, tačiau apytiksliais paskaičiavimais tuo periodu joje sudalyvavo ≈ 20 tūkstančių vaikų.)

2023 - 2024 mokslo metais programoje „Iveikiame kartu“ dalyvauja 2666 vaikai. Programą **140**-yje klasių įgyvendina **139** pedagogai iš **59** ugdymo įstaigų. 42 pedagogai ir 5 ugdymo įstaigų dalyvauja programoje pirmą kartą.

42 pirmą kartą į programą „Iveikiame kartu“ įsitraukę pedagogai dalyvauja seminaruose (8 akademinės valandos), kuriuose įgyja programos „Iveikiame kartu“ pedagogo kvalifikaciją. Seminarai pirmą kartą programoje dalyvaujantiems pedagogams vyksta kontaktiniu būdu Vilniaus mieste, o kitų šalies regionų pedagogai apjungti į 1 bendrą nuotolinę grupę. Šiais mokslo metais pedagogai dalyvauja seminaruose išdalinti į 2 grupes (1 kontaktinė grupė Vilniuje ir 1 nuotolinė grupė).

Visi programos dalyviai aprūpinami būtina programos „Iveikiame kartu“ įgyvendinimui medžiaga ir informacija: pedagogai – metodinės medžiagos komplektais ir informacine medžiaga. Vaikai – padalomąja medžiaga. Programoje dalyvaujančių vaikų tėvai aprūpinami programos informaciniais ir rekomendaciniais leidiniais. Taip pat atspausdintas pratybų sąsiuvinis programoje dalyvaujantiems vaikams „Iveikiame kartu. Ką daryti kilus sunkumams?“, kurį ugdymo įstaigos gali nusipirkti.

Programos „Iveikiame kartu“ autoriaus teisės priklauso viešajai įstaigai „Vaiko labui.“

Kita veikla, kurią VAIKO LABUI vykdė 2023 metais

VAIKO LABUI [internetinėje svetainėje www.vaikolabui.lt](http://www.vaikolabui.lt) pastoviai pristatoma aktualiausia informacija apie visas mūsų įgyvendinamas programas - „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ ir „Iveikiame kartu“ - ir visus įgyvendinamus projektus. Interneto svetainėje pateikiama informacija pastoviai atnaujinama, aktualizuojama.

Mūsų *internetinėje svetainėje* yra daug informacinės ir metodinės programų „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ ir „Iveikiame kartu“ medžiagos pedagogams, o taip pat ir medžiagos, skirtos taikyti įgyvendinant programą nuotoliniu būdu. Tinklapyje yra informacijos skirtos programoje dalyvaujančių vaikų tėvams.

Facebook’e turime sukūrę dvi paskyras – ZIPIO DRUGAI (virš 2,1 tūkstančių sekėjų) OBUOLIO DRAUGAI (virš 1,1 tūkstančių sekėjų).

Jas pastoviai atnaujiname, palaikome „gyvas“, bendraujame su sekėjais. Skatiname programų pedagogus - FB paskyros sekėjus dalintis savo sėkmės istorijomis.

Organizavome seminarus ir paskaitas programose „Zipio draugai“, „Obuolio draugai“ ir „Įveikiame kartu“ dalyvaujančių ugdymo įstaigų pedagogams. Seminarų temos parenkamos individualiai išsiaiškinus su ugdymo įstaiga jos poreikius. Ugdymo įstaigose buvo praversti seminarai arba paskaitos šiomis temomis:

1. Padėkite! Namuose paauglys
2. Kaip būti tikru autoritetu šiuolaikiniams vaikams.
3. Ypatingi mokiniai: įtraukusis ugdymas ugdymo įstaigoje.
4. Įtraukusis ugdymas. „Sunkūs“ ir nevaldomi“ vaikai - mūsų didieji mokytojai
5. „Sunkūs“ ir nevaldomi“ vaikai - mūsų didieji mokytojai. Įtraukiojo ugdymo realybė ir galimybės.
6. Z kartos vaikai? Kaip kūrybiškai drausminti šiuolaikinius vaikus?
7. Darželinukas po padidinamuoju stiklu.
8. Emocinis intelektas: vaikas, šeima, darželis.
9. Būsimas pirmokas. Vaiko pa(si)ruošimas mokyklai.
10. Patyčios ar konfliktas?
11. Suburkime stiprią ir kūrybingą komandą .
12. Kūrybiški būdai stresui mažinti: emocinio perdegimo prevencija ugdymo įstaigoje.
13. Pedagogas ir tėvai: bendradarbiavimas su šiuolaikine šeima („Sunkūs tėvai“ - kaip rasti bendrą kalbą).

Šiais metais VšĮ „Vaikų linija“ neorganizavo akcijos **„BE PATYČIŲ“**.

VAIKO LABUI šioje akcijoje dalyvavo nuo jos pradžios, t.y. 2004 metų, nepraleidami nei vieno metų.

2023 kovo mėnesį kreipėmės į mūsų programose dalyvaujančias ugdymo įstaigas ir informavome, kad oficialiai kampanija nebus vykdoma, bet mes, būdami ilgamečiai ir aktyvūs „Vaikų linijos“ kampanijos BE PATYČIŲ partneriai, ir toliau dirbsime patyčių prevencijos srityje. Pakvietėme ugdymo įstaigas ir mokinius įsijungti į mūsų siūlomas veiklas.

Siūlėme visą kovo mėnesį ugdymo įstaigoje daugiau dėmesio skirti patyčių mokykloje problemai ir su vaikais plačiau pasikalbėti apie patyčias. Pedagogus skatinome nepamiršti, kad siekiant įveikti patyčias, itin svarbu ugdyti vaikų emocinį intelektą, ir rekomendavome kampanijos metu tam skirti daugiau laiko: padėti vaikui atpažinti savo ir aplinkinių jausmus; gebėti su jais tvarkytis; ugdyti empatiją; supratimą, kad visada yra kažkas, kas gali tau padėti ištikus sunkumams; gebėjimą ir norą padėti aplinkiniams. Pedagogams pateikėme šaltinius, kur galima rasti naudingos informacijos apie patyčias ir vaikų emocinių sunkumų įveikimo gebėjimų ugdymą.

Paruošėme ir nusiuntėme į ugdymo įstaigas rekomenduojamas temas ir veiklas bei jų aptarimo planą kiekvienai kovo mėnesio savaitei. Pateikėme idėją, ką būtų galima aptarti su klase.

Siūlėme ugdymo įstaigoms, dalyvaujančioms mūsų įgyvendinamose programose, pradėti kurti arba tęsti ankstesniais metais pradėtą klasės dienoraštį „Draugystės knyga“ – visiems drauge diskutuoti, kaip jie išaugo ir pasikeitė, kaip išmoko vertinti draugą ir draugystę, padėti greta esančiam draugui, kaip keitėsi vaikų klasės santykiai, ...

Ugdymo įstaigoms pateikėme rekomendacinio pobūdžio temas

Akcijos dalyvių, atsilepusių į kvietimą prisidėti prie mūsų iniciuotų veiklų aprašėme VAIKO LABUI interneto svetainėje <https://www.vaikolabui.lt/samongumo-didinimo-menuo-be-patyciu-2023/>

Bendradarbiaujame su kitomis nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis vaikų psichikos sveikatos, vaiko teisių, žmogaus teisių ir vaiko gerovės srityse.

Esame dviejų nevyriausybinių organizacijų ir nepriklausomų ekspertų koalicijų, siekiančių įtakoti sprendimus priimančių institucijų nutarimus ir veiksmus koalicijų veiklos lauko klausimais, nare:

- ✓ *Neformalios nevyriausybinių organizacijų už vaiko teises koalicijos*, skatinančios tinkamą visų vaiko teisių įgyvendinimą ir apsaugą;
- ✓ koalicijos *„Psichikos sveikata 2030“*, siekiančios padėti mums tapti visuomene, kurioje vertinama psichikos sveikata, užtikrinamas žmogaus orumas bei tinkamai apsaugomos visos žmogaus teisės ir laisvės.

Taip pat dalyvaujame *Lietuvos socialinio emocinio ugdymo asociacijos* veikloje.

Ačiū už Jūsų laiką ir dėmesį!

Ataskaitą paruošė Aurelija Okunauskienė
VŠĮ „Vaiko labui“ direktorė

Daugiau informacijos:

Šv. Ignoto g. 5 – 258, 01144 Vilnius
mob. tel.: +370 (699) 20 223
el. paštas: aurelija.ok@vaikolabui.lt
www.vaikolabui.lt

Direktorė

 Aurelija Okunauskienė